

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.
Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1/I.
Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Dva nazora.

Motivacija ostavke vojnega ministra je razdelila jugoslovensko javnost v dva tabora. V enem taboru so oni, ki hočejo res demokratično ureditev države in ki so zato za popolno uveljavljanje parlamentarnega principa. V drugem taboru pa so oni, ki upoštevajo narodovo voljo le v toliko, v kolikor se krije z njihovimi osebnimi nazori in težnjami.

Posledica te razlike je tudi dolžnost nazorov glede sklenitve hrvatsko-srbskega sporazuma. Dosledno demokratičnemu principu pravijo eni, da je sporazum treba skleniti za vsako ceno in da je samo tisti sporazum pravi, ki ga skleneta oba dela, v katerem ne more biti govora niti o kapitulaciji in niti o zmagi ene ali druge strani. Skratka, sporazum mora biti bratski ali pa ni sporazum.

Druga stran pa pravi, da hrvatsko-srbskega spora, kot spora dveh narodov sploh ni, ker so Hrvati in Srbi en narod. Treba je samo dosledno nastopiti proti vsem, ki so proti narodnemu edinstvu in hrvatsko-srbski spor bo takoj likvidiran. Če ni drugače, naj se uporabi politika močne roke.

V ta dva tabora je razdeljena danes Jugoslavija in vse naše politično življenje je v znamenju boja teh dveh taborov. Kakor izpade ta boj, taka bo tudi bodočnost Jugoslavije. Če bo zmagalo demokratično stališče, potem bo razvoj naše države harmoničen in centripetalen. Če bo pa zmagalo nasprotno stališče, potem bo sodeloval pri izgradnji države le en del, drugi pa bo centrifugalni, ker ne bo v srcu nikdar priznaval tega, kar mu je bilo vsiljeno z nasiljem na usta.

Mogli bi reči celo to: Če dosežemo areditev države, s katero bodo zadovoljni vsi, potem pridemo do vedno večjega zblizovanja vseh in vse razlike se bodo polagoma manjšale. Če bo pa velik del naroda nezadovoljen z ureditvijo države, potem bodo razlike rasle in bomo vedno bolj oddaljeni od ujedinenja, pa čeprav bo zapisano, da smo eno in isto, zakaj ujedinenje je stvar srca. Ljubezni pa se srcu ne da vsiliti s silo.

Največje važnosti je torej sedanjí boj in vsled njegove dalekosežnosti ne bi smelo biti prav nikogar, ki bi ostal v tem boju pasiven. Prav posebno pa ne sme stati ob strani slovenski inteligent.

Ni inteligent tisti, ki nima v najvažnejšem političnem vprašanju svojega nazora. Noben mož pa ni tisti inteligent, ki iz kakršnihkoli vzrokov ne brani in zastopa svojega stališča tudi pred javnostjo. Tisti limonadasti značaji, ki poznajo samo ozir na ljubi mir in na še ljubšo komodnost, so sami sebi v sramoto.

Slovenski inteligent pa ima še drugo dolžnost. Slovenci smo tisti, ki smo naravnost poklicani, da smo posredniki. Nismo prav nobenih imperijalističnih ali šovinističnih ciljev. Edin naš cilj mora in mora biti samo ta, da bo Jugoslavija silna, da bo naša država tako močna, da bo mogla nastopiti za naše neodrešene brate in ustvariti vsaj kulturno ujedinjeno Slovenijo.

Nikdar pa ne bo Jugoslavija močna, če jo bodo pretresali najtežji medsebojni boji. Zato je za slovenskega inteligenta na dlani dolžnost, da mora z vsemi silami podpirati vse, kar more pospešiti sklenitev sporazuma. Zato pa se je slovenski inteligent izneveril svoji narodni dolžnosti, če stoji v sedanjem boju ob strani. Vsaka pasivnost je v tem oziru nedopustna, vsaka pasivnost je Jugoslaviji škodljiva.

V sedanjem boju obeh taborov mora zavzeti slovenski inteligent svoje stališče in poseči aktivno v borbo. Odločiti se mora ali je za vladno demokracijo ali pa je za vladno nasprotno stališče. Izjaviti se mora, če odobrava, da se vmešavajo v politiko generali ali pa samo od naroda izvoljeni poslanci. Izjasniti se mora, če je za bratski sporazum ali pa za diktat. In povedati mora, če je toliko moža, da se sam bori za zmago pravih nazorov, ali pa je tako neznačajan, da bi hotel uživati samo delo in napore drugih.

Položaj nespremenjen.

Beograd, 11. oktobra. Politični položaj je bil včeraj zelo buren v smislu kraljevega mandata Davidoviću, da poskusi sestaviti širšo koncentracijsko vladu. Tudi danes pričakujejo politični krogi, da ne bo prišlo do nobenih rezultatov. Dobro obveščeni politični krogi namreč trdijo, da vprašanje vstopa HRSS v vladu ne bo rešeno preje, dokler vlada ne čuje toliko obečanega Radičevega govora o politični situaciji in o sporazumu.

Pogajanja z radikali za vstop v vladu

Beograd, 11. okt. Včeraj se je Pašić večkrat sestal z Jovanovićem. Kakor trdijo, sta na teh konferencah govorila o Davidovičevi ponudbi radikalom za vstop v vladu in da je Pašić zahteval od Jovanovića, da ponudbo odkloni.

Beograd, 11. oktobra. V politični situaciji ni bilo dopoldne nobenih važnih dogodkov, ker je bila vsa pozornost osredotočena na sejo narodne skupščine. Davidović in Jovanović sta imela danes dva sestanka, enega okoli 9. ure, drugega ob 10. uri v ministrski sobi v parlamentu. Na teh sestankih sta govorila, kakor doznava vaš dopisnik, o tehnični strani današnje seje narodne skupščine, o dnevnem redu ter o Davidovičevi ponudbi Jovanoviću za vstop radikalov v vladu. Kakor doznava dopisnik iz najbližje Jovanovičeve okolice, je Jovanović odbil ponudbo za vstop v vladu. Vlada je zahtevala, da se prizna njena deklaracija, proti ka-

teri so radikali glasovali. Dalje zahteva vlada, da radikali sprejmejo sporazum. Jovanović je motiviral svojo odklonitev s tem, da noče cepiti stranke in da vlada nima nobenega sporazuma s HRSS. Jovanović vztraja na sestavi koncentracijske vlade s šefom, ki mora biti radikal; to vladu naj bi podpiral blok.

Razna uganjanja.

Beograd, 11. oktobra. Iz dobro obveščenih krogov doznava, da je Davidović podal danes kralju ostavko in da kralj ostavke ni hotel sprejeti. Kralj je istočasno Davidoviću poveril mandat, naj še enkrat poskusi, da vstopijo radikali v vladu in se tako izvrši širša rekonstrukcija vlade. Krogi iz okolice Jovanovića doznava, da bo moral Davidović, ker ni uspel s tem mandatom, podati ostavko in da pride potem na površje kombinacija sestave koncentracijske vlade z Jovanovićem na čelu.

Stališče HRSS.

Radičevci ne gredo v vladu. — Resna volja HRSS za sporazum.

Beograd, 11. oktobra. Maček je po včerajšnji konferenci podal novinarjem kratko izjavo o položaju: Manever opozicije ni uspel. Ostavka vojnega ministra ne more povzročiti tudi ostavke cele vlade. Nastopiti je treba proti vmešavanju vojske v politiko. Vojska spada v kosarno in na fronto. Zmanjšanje vojske je v našem programu, ki ga bomo izvedli sporazumno s kraljem in skupščino. Dalje je Maček ponovno izjavil, da z radikalno stranko ne more HRSS sodelovati, zlasti ne s Pašićem, pač pa s posameznimi poslanci, ki bi preje izstopili iz radikalne stranke. Vlada bo sprejela v sodelovanje vse elemente, ki so v resnici za sporazum. Glede vstopa HRSS v vladu je Maček izjavil, da to vprašanje ni več na dnevnem redu. O stavljenih pogojih pa je Maček izjavil, da je stranka ugodila

vsem zahtevam zakonskih predpisov in parlamentarnih principov. Krize ni. Dela se na pozitivnem sporazumu, ki ni »gulaš« kakor je dejal Radič. Pripravljamo pot k sporazumu, da bomo nadaljevali pričetno borbo med poštenim in korumpiranim, ter da bomo pobijali protizakonitost in si na ta način pridobili zaupanje naroda. Vsi sporazumi namreč, ki bi jih sklenil Radič z Davidovićem in Jovanovićem ne veljajo nič, ako jih ne odobri srbski in hrvatski narod. Dosedaj se je hrvatski narod izjavil za sporazum z brati Srbi. Srbski narod pa se je formalno izjavil v tem smislu, ker je večina izvoljenih srbskih poslancev proti sporazumu. O prihodu Radića v Beograd ne morem ničesar povedati. Po neki verziji bo Radič iz Vrhpolja prišel v Beograd.

Audience na dvoru.

Situacija povoljna.

Beograd, 11. okt. Včeraj popoldne je bilo v dvoru več avdienc. Najprej je bil v avdienci Nast. Petrović, ki je kralju poročal o dosedanjih uspehih pogajanj s HRSS. Kralj je ob tej priliki podpisal ukaz, s katerim se odstavljaja splitski vel. župan dr. Ivo Petrović in se postavlja na njegovo mesto Rajko Stojanov. Ta sprememba se je

izvršila na interpelacijo Bačinića. Potem so bili v dvoru Ljuba Mihajlović, Cemović, Šumenković, Marinković in končno Davidović. Vse konference so bile gotovo posvečene referatom o polit. situaciji. Ostavke ni in se bodo danes konference v istem pravcu nadaljevale.

OBTOŽENI BIVŠI MINISTRI.

Beograd, 11. okt. Včeraj sta dr. Slavko Šečerov in Rista Jojić izročila predsedniku parlamenta obtožbo proti Kojiću. Obtožba proti bivšemu not. ministru dr. Srškiću bo danes gotova in takoj nato podpisana.

Za zmago dveh nazorov gre danes in mi pozivljamo slovenskega inteligenta, da se izjasni in da stori svojo dolžnost. Slovenski inteligent mora tiste, ki se bore za demokracijo podpreti. Ne sme dalje trajati ta škandal, da je SLS bolj v obrambi demokratičnega načela, ko pa slovenski naprednjak. Ni naša krivda, če moramo imeti pogum, da napišemo tudi to konstatacijo.

Položaj je jasen in za vsakega res naprednega moža je dolžnost evidentna. Zmaga demokratičnega nazora mora zmagati tudi s slovensko pomočjo in obvarovan mora biti slovenski narod pred očitkom, da ni stal na svojem mestu, ko je šlo za najvišje, za zmago demokracije.

Slovenski inteligenti in slovenski naprednjaki imajo besedo!

RADIKALI O VLADI IN RADICU.

Beograd, 11. okt. Radikalni krogi z veliko napetostjo spremljajo razvoj dogodkov in pravijo, da morajo priti v kombinacijo za sestavo solidne vlade. Opozicijski krogi smatrajo, da je akcija Radića in njegovih politikov, da se uvede v vojski pacifikacija, ena izmed nalog, ki jih je dobil Radič pri vstopu v 3. internacionalo. Radi tega radikali nočejo pristopiti k današnji koaliciji, da ne bi prevzeli nase prevelike odgovornosti. Dalje konstatirajo radikali, da skuša Radič z Nemci, makedonstvujušimi in Madžari doseči svoj cilj, da bi na ta način ustvaril nezavisno Hrvatsko in federativno Jugoslavijo.

RATIFIKACIJA JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKE TRGOVINSKE POGODBE.

Rim, 11. oktobra. Vlada je sklenila, da predloži na prihodnjem zasedanju parlamentu ratifikacijo italijansko-jugoslovanske trgovske pogodbe. Kakor znano, se opozicija ne bo udeležila zasedanja zbornice, vendar pa se komunisti še niso odločili in ni izključeno, da se poda zbornico.

Seja narodne skupščine.

Obtožbe proti bivšim ministrom predložene. — Radičeva polnomočja izročena verit. odboru v odobrenje.

Beograd, 11. okt. Seja narodne skupščine se je pričela ob 10.35. Najprej je bil prečitan zapisnik, nato poročila glavne kontrole o kreditih prometnemu in poštному ministru. Dalje je bil prečitan kraljev ukaz o imenovanju državnega podtajnika Grola, potem ostavka Petra Belice na poslanski mandat, kar se je prepustilo verifikacijskemu odboru. Dalje je bila prečitana obtožba Joce Jovanovića proti bivšemu ministru Lazi Markoviću. (Med tem časom je prišlo med zemljoradniki in sam. demokrati do incidentov.) Dalje sta bili tudi prečitani obtožbi proti Velizariju Jankoviću in dr. Dragotinu Kojiću. Predsednik parlamenta Jovanović je izjavil, da bodo obtožbe po zakonu o ministrski odgovornosti tiskane in razdeljene med poslance, ter dostavljene tudi obtožencu. Nato je bil prečitan predlog pravnega ministra, da se nekateri narodni poslanci radi prestopkov proti tiskovnemu zakonu izroče sodišču. Verifikacijskemu odboru se prepusti na predlog poslanca HRSS A. Košutića overenje dveh polnomočij HRSS za volilni okraj Split - Dubrovnik. Pravtako se izroči verit. odboru v odobrenje tudi 3 Radičeva polnomočja. Burno ploskanje vladne večine. Radikali kličo: »To je naša zasluga!« Pre-

pir. Dalje je bilo prečitanih več interpelacij na posamezne ministre, med njimi tudi interpelacija zemljor. poslanca Dimitrije Vujića na finančnega ministra glede podelitve v zakup zemljišča med Pančević in Titel-om. Potem je bil prečitan zakonski predlog Grisogona in tovarišev o pobijanju korupcije in zakonski načrt o invalidih. Vsi ti predlogi so bili soglasno sprejeti s pripombo, da se morajo nujno rešiti. Ob 11. so šele prišli na dnevni red: Določanje dnevnega reda. Radikali so venomer vpili; kaj je z ostavko Hadžića, mi hočemo vedeti, v čem je stvar. Nato je bil sprejet za prihodnjo sejo, ki se bo vršila v ponedeljek ob 9.30, sledeči dnevni red: 1. Volitve odbora za proučevanje zakonskega predloga za pobijanje korupcije. 2. Volitve odbora za proučevanje zakonskega predloga o invalidih. 3. poročilo odbora za prošnje in pritožbe. Seja je bila zaključena ob 11.30.

Beograd, 11. oktobra. Pred sejo skupščine se je vršila seja poslanskega kluba HRSS, na kateri so govorili o polit. položaju. Maček in Predavec sta poročala o uspehih svoje misli. Na seji so določili poslance, ki bodo vodili jutrišnja zborovanja HRSS med narodom.

Italijansko-jugoslovanska konferenca v Benetkah.

Dr. Marinkovićev sestanek z Mussolinijem.

Rim, 11. oktobra. Rimska uradna agentura objavlja komuniké o važnosti italijansko-jugoslovanske konference v Benetkah, ki tolnači naloge konference. V prvi vrsti mora konferenca razpravljati o jadranskem vprašanju in posebno o ekonomski obnovi Reke in Zadra. Tu gre za več vprašanj tehničnih.

VESTI O RADIC - PAŠIČEVIH DOGOVORIH.

Beograd, 11. okt. Radikalni krogi so včeraj kategorično trdili, da je pred nekaj dnevi Radič skušal priti v stik s Pašićem. Radičev zastopnik »trdijo radikali«, je posetil Pašića in ga vprašal o možnosti skupnega delovanja radikalov s člani HRSS. Ob tej priliki je Pašić izjavil, da ni proti sporazumu, toda Radič mora prehodno izjaviti, da prizna osnove vidovdanske ustave in monarhijo. Šele potem se bo videlo, kaj je treba v ustavi spremeniti.

BESEDILO OSTAVKE VOJNEGA MINISTRA.

Beograd, 11. oktobra. Vašemu dopisniku se je posrečilo priti do besedila ostavke vojnega ministra Hadžića: Besedilo se glasi: »Gospod predsednik! Šef največje skupine v vladi, veliki voditelj največje hrvatske stranke Radič govori med drugim tudi, da se v Albaniji pripravljaja strašna smrtna obsodba Italije, Srbije in Grčije. Noben Hrvat, da ne bo prekoratil albanske meje. To je defetistični govor Radića, ki je bil objavljen tudi v novinah. Ker ga Radič še do danes ni demantiral, ga smatram kot avtentičnega. Na meni kot ministru vojske in mornarice leži vsa odgovornost za vojsko. Vojska mora biti enodušna in brezpogojno poslušna naredbam svojih predpostavljajih. Čuvati jo je treba vsakega vpliva, ki bi slabil ali onemogočil disciplino v vojski. Izjavljam, da v okolnostih nesumljivega defetizma, ki ga izjavi HRSS preko Radičevega govora, se ne morem pomiriti s svojim vojaškim naziranjem in da ne morem nositi odgovornosti za tako delo in stanje, ki se vtihtoplja v vojsko.

Radi tega mi je čast podati ministrskemu predsedniku ostavko na položaj ministra voine in mornarice in prosim, da min. predsednik mojo ostavko vpošteva. Minister vojske in mornarice ter počastni kraljevi adjutant general Hadžić. V Beogradu 8. 10. 1924.

nega značaja, kakor je ureditev transporta, okrepitev pristaniškega in železniškega prometa. V koliko bo razprava o teh tehničnih vprašanjih zašla na politično polje, se prepusti reševanje političnih zadev Mussoliniju in dr. Marinkoviću, ki se sestaneta, kakor je uradno objavljeno, v Benetkah 21. t. m.

VOLILNI PROGRAMI ANGLEŠKIH STRANK.

London, 11. oktobra. Volilni manifest delavske stranke bo jutri objavljen. Danes je ta manifest sestavil sam MacDonald. V manifestu so zbrane vse točke programa, ki so bile sprejete na strankinem kongresu delavske stranke in sicer: nacionalizacija rudnikov, nacionalizacija industrije, življenjskih potrebščin, nove doklade za borbo proti brezposelnosti in za zgradbo domov ter končno stari predlogi o nacionalizaciji električnih in hidroelektričnih naprav. Sestavljeni so tudi volilni manifesti liberalcev in konservativcev. Liberalci obravnavajo v svojem manifestu v glavnem rusko posojilo.

VLADNI UKREPI PROTI FAŠISTOM.

Rim, 11. oktobra. Opozicijsalni tisk je pričel v zadnjem času zelo napadati vladu radi dogodkov v Molinelli, kjer je prošli teden neki fašist Regazzi s pomočjo svojih sôdrugov pretepel okrog 20 žensk in kolonov do krvi, ker so baje socialističnega naziranja. Vlada sama je uvidela, da bi mogli ti dogodki pripeljati do novih incidentov in je, da bi pomirila opozicijo, sklenila, da aretirajo omenjene fašiste. V Molinello je včeraj zjutraj prispelo več avtomobilov karabinerjev, da bi izsledili krivce. Regazzija niso več dobili, ker je pobegnil. Aretrirana pa sta bila dva druga fašista, ki sta hotela ubežati. Eden od njih je bil na begu ustrelen v nogo. V zvezi s temi dogodki je bil odstavljen kvestor v Molinelli. Opozicijsko časopisje z zadovoljstvom komentira ta energičen korak vlade, vendar še vedno svari opozic. tisk vladu, naj skrbi, da se taki dogodki ne bodo več pripetili.

Borzna poročila.

Curih, 11. oktobra. Današnja borza: Beograd 7.45, Praga 15.50, New York 520.50, London 23.40, Pariz 27, Milan 22.70, Berlin 1.24, Dunaj 0.0075 pet osmlnk. Trst, 11. oktobra. Današnja borza: Beograd 102.95—103.30, Pariz 118.625, New York 22.50—23, Curih 442—444, Praga 33—33.10, Dunaj 0.0323—0.0326, Pariz 68.94—69.

Petstoletnica Žižkove smrti.

Danes proslavlja češkoslovaški narod in z njim oficijelno tudi cela država petstoletnico Žižkove smrti in z njo obenem spomni na moža, ki je vseljal globoko tradicijo v razvoj tega naroda, tradicijo pred zakoni narave in človeka upravičenega boja za življenje in svobodo svojega organizma, za svojo last in svojo pravico. Jan Žižka s Trocnova je bil rojen v Trocnovem pri Budějovicah 1. 1370 in umrl 11. oktobra leta 1424 v Pribislavi. Pohajal je z nižjega plemstva in se kmalu izkazal dobrega vojaka v raznih bojih. Njegova velika ura pa je bila prišla, ko je češkemu narodu obudil nauk njegovega velikega sina Husa zavest svojega mesta na zemlji. Hus je zgorel na grmadi, njegovo delo — tvoren in silen odgovor dobi in izraz samostojno rastoče človečnosti — pa je rodilo močan razmah češkega duha, ki je zoblakoval in spajal nje svoje rasti v socialno, narodno enoto in znamenju iskreno doživljanje religije. Sin te enote je bil tudi Jan Žižka, veren Husit in ko ji je pretila nevarnost, je postal njen zunanji in notranji vodnik, njen vidni poglavar. Čas mu je stisnil v roko meč, da brani kelih v srcu, ko so po Vaclavovi smrti (1. 1419) zavladale na češkem neurejene razmere. Z železno roko je organiziral »legijo svojih bratov«, mogočno vojsko Husitov, s katero je potolkel nemške križarje (1420), Zigmunda (1422) in izvojeval še celo vrsto

drugih zmag. Dasi že popolnoma slep (drugo oko je izgubil v boju), je še povlekel svojimi četami, dokler ni podlegel kugi pri obleganju mesta Pribislava. Z njim je umrla tudi slava Husitov, dejanja njegova pa so bila kot temeljni kamni politične tradicije vzgredene v češko zemljo in čakala delaycev, ki dovrše to stavbo.

Tomaž G. Masaryk je ob početku svojega delovanja zavrgel Žižkovo smer in odločil, da gre pot češkega naroda za Husom in češkimi Brati, v znamenju miru in humanitete kot Kollarjev »globočiji narod«. Med svetovno vojno pa je bil baš Masaryk edini duh, ki je pravilno spoznal nujnost in pomen časa ter edino pot. Oslonil se je na tradicijo dela Jana Žižke: odločil se je za boj za pravico, organiziral češke legije in dal domovini svobodo. Žižkova tradicija je oživela v novi zari. Z njo se je narodni organizem osvobodil tudi na notranji in se poglaval v novo rast, sledeč vsem prirodnim zakonom, ravnanjem žive organizme. V spoznanju teh faktov je vzrok, da proslavlja letos češkoslovaški narod prvič oficijelno svojega velikega sina, v dograjenju stavbi svoje politične svobode. Jan Žižka je vstal med svojim narodom k novemu življenju kot simbol železne volje do življenja, simbol nezlomljive moči v zavesti svoje pravice, simbol dela za svoj notranji credo.

Tržaško pismo.

V Trstu, 10. oktobra 1924.

Končno je padla tudi odločitev liberalcev. Na obnem zboru te stranke je bila sprejeta politična resolucija, kakor se je do splošno pričakovano, t. j. vedno je došlo stališče takolimenovane srednje straje. Od kakih 35.000 glasov, ki so bili zastopani na obnem zboru, jih je dobila omenjena resolucija okoli dve tretjini, medtem ko je pripadla ostala tretjina resoluciji desničarjev, t. j. pristavev slepega in brez-pogojnega sodelovanja liberalcev s fašizmom in njegovo vlado.

Naj podam vsebino te važne resolucije in je v glavnih obrisih. Predvsem se poudarja v njej popolna avtonomija liberalne stranke, kakor se omenja znana resolucija obnega zbora frontnih bojnikov, ter izraža ponos liberalcev, da so se bojnikov izjavili za »neumrljive liberalne tradicije«. Dalje se naglašava v resoluciji poreda in neodlokljivosti potreba vzpostavitve zakonitosti ter se končno proglašajo zahteve liberalne stranke, ki so formulirane v sledečih šestih točkah: 1. Država naj se oprosti nadvladava posameznih strank in skupin. 2. Ustava se ne sme spremeniti. 3. Edina podlaga vlad mora biti privolitve dežele izražene v ustavnih oblikah. 4. Armada mora biti edina posadka države, nobena oborožena sila ne sme imeti strankarskega značaja, ustavne svobode se morajo vzpostaviti. 5. Obščne uprave naj se zopet izročijo zakonito izvoljenim zastopom. 6. Gospodarska politika naj brani individualne iniciative ter naj spoštuje obenem tudi svobodo razrednih organizacij. — Vodstvu stranke in parlamentarnemu zastopstvu se nalagata udeleževanje in bramba teh načel.

Kakor je razvidno na prvi pogled, je resolucija izrazno protifašistična in ni se nikakor čuditi, da je izzvala divjo jezo vseh vladnih krogov in celokupnega fašistovskega časopisa. Govor, ki ga je imel Mussolini preteklo soboto v Milanu in ki je bil prerazčunjen, da bi vplival na izid glasovanja v Livornu, ni imel nikakega uspeha. Večina liberalcev, t. j. tiste stranke, ki je bila najzvestejša Mussolinijevi pomočnica, je odločno obrnila fašizmu hrbet in postala v bistvu opozicijska stranka. To ne izhaja toliko iz resolucije same, ker se v njej nikjer ne omenja izrecno, naj se libe-

ralni poslanci pridružijo opoziciji, pač pa kaže to ves potek zborovanja, ki je bilo precej burno. Govorniki, ki so zastopali stališče brezpogojnega sodelovanja z vlado, so govorili ob največjem hrupu in red se je vzdrževal le z največjo težavo. Silili so se medklicati, ki bi jih prej pričakovali od kakega socialističnega zborovanja. Poseben razljuden in neprimirljiv so se kazali takolimenovani »mladoliberalci«, t. j. pristavi mladinskih liberalnih organizacij. Skratka: Občni zbor liberalne stranke je bil v svojem pretežnem delu pravi pravcati proces fašizmu in njegovemu režimu. Vseled tega je bilo tudi pričakovano, da bodo fašisti proti njemu reagirali in mu skušali vzeti vsako veljavo.

V ta namen služi predvsem časopisna polemika, poleg te pa še razne spletke, ki jim je cilj, da povzročijo cepitev liberalnih vrst. Za bagateliziranje livornskih sklepov izražajo fašistovski listi predvsem dejstvo, da je bilo na obnem zboru zastopanih le kakih 35.000 vpisanih članov liberalne stranke. Taka neznačajna »armada« — naglašajo fašistovski glasila — ne more zrušiti Mussolinijevе vlade. Zato da je pustilo livornsko zborovanje isto vreme, kakor ga je našlo. Ako se ocenjuje važnost zborovanja liberalcev zgolj po matematičnih kriterijih, imajo fašisti seveda prav. Toda v resnici je treba iskati pravi pomen druge, namreč v njegovi moralni vrednosti. S tega stališča je važnost odločitve liberalcev dalekosežna, ker pomeni za Mussolinija nov moralno-političen neuspeh. Proces osamljevanja je napravil velik korak naprej in pri tem ne igra število nikake vloge. Pa tudi glede moči liberalne stranke kot take ni smeti pripisovati številu prevelikega pomena. Znano je dejstvo, da italijanski liberalci niso bili nikdar organizirana stranka. Vedno so nadomestovale organizacijo vplivne in ugledne osebe, ki so jo vodile. Kljub tej pomanjkljivosti pa je bilo od nekdaj — od Cavourja do Giolittija in Salandra — vse italijansko meščanstvo na strani liberalcev. In tako je v glavnem tudi sedaj le s to izjemo, da so se začeli tudi pristavi liberalne stranke, predvsem pa mladina, organizirati po zgledu drugih velikih strank.

Moralni pomen resolucije obnega zbor-

ra liberalne stranke je torej brez dvoma zelo velik in velik bi bil gotovo tudi njen politični pomen, ako bi ne bila nastala takoj nevarnost notranjega razkola v stranki. Liberalni poslanci so po ogromni večini pristali brezpogojnega sodelovanja z Mussolinijem. Isto velja tudi o obeh liberalnih ministrir — Sarrocchi in Casati — ki sta člana sedanje vlade. Ti gospodje, ki so najvplivnejše osebe liberalne stranke, ne kažejo posebne volje, da bi se podvrgli sklepom livornskega zborovanja, temveč zahtevajo popolno avtonomijo parlamentarne zastopstva. Vladni krogi vršijo na drugi strani nanje silen pritisk, naj izstopijo iz stranke in ustanovijo posebno liberalno skupino, katero bi tvorile vse one krajevne sekcije, ki so glasovale v Livornu za sodelovanje. Ako bodo imele te spletke uspeh, se politična vrednost livornske resolucije gotovo zelo zmanjša. Toda do sedaj ni še mogoče reči, ali bodo zmagale fašistovske spletke ali pa prizadevanja liberalnih listov in voditeljev, ki napejajo s svoje strani vse sile, da ohranijo edinstvo svoje stranke. Odločitev pade 15. t. m., zakaj za ta dan je sklican sestanek liberalnih poslancev. Sklepati bodo v prvi vrsti o svojem nadaljnjem zadržanju in postopanju z ozirom na livornsko resolucijo.

Včeraj je bila v Benetkah svečano otvorjena jugoslovansko-italijanska konferenca, katere sem se mimogrede doteknil že v enem prejšnjem pismu. Že pred časom se je poročalo, da bo na dnevnem redu tudi vprašanje ureditve režima narodnih manj-

šin in zato vlada med našimi tujakšnji brati za to konferenco precejšnje zanimanje. Ali se bodo njih upi uresničili, ali bo res prišlo vsaj do razprave tega važnega vprašanja? Kakšna navodila ima v tem ozirom naše odposlanstvo in kakšne možnosti so mu sploh odprte? Ali se bo razpravljalo — ako se bo! — le o italijanski narodni manjšini v Dalmaciji, kakor vedno do sedaj, ali pa se bo postavilo vprašanje vseh narodnih manjšin v eni in drugi državi? Evo le par ugank, ki čakajo, da bi jih kdo začel vendar enkrat reševati. Ali se bo to poskusilo na sedanji konferenci med našo državo in Italijo? V kratkem bomo videli. Za danes naj zopet naglasim, da je položaj tujakšnje slovanske manjšine obenem in ne vzdržan. Raznarodovalna politika rimske vlade pritiska neizprosno, in sicer pritiska vedno najhuje ravno tedaj, ko hoče skleniti Rim z našo državo kako novo »prilateljsko« pogodbo. To se je ponovno jasno pokazalo že pri prejšnjih pogajanjih. Nezmerno sovraštvo, ki spremlja ta pritisk, pa je prišlo zopet do izbruha preteklo nedeljo v Ilirski Bistrici, kjer so pijani italijanski častniki navallili na slovenske nabornike zato, ker so prepevali slovenske pesmi. Tamašnja posadka je napravila kar »švarmlinjo« proti prebivalstvu, kakor poročajo tujakšnji listi, in ropotale so tudi strojne puške.

Ali je mogoče kakršnokoli prijateljestvo, dokler se razmere ne spremenijo v toliko, da bo našemu tujakšnjemu življu mogoče živeti? Ne, ni mogoče in kdor je v to poklican, naj to Italijanom tudi pove! A. Z.

Pismo iz Rusije.

II.

Glede gospodarskih razmer Rusije bi se moglo približno reči isto ko o političnih razmerah. Če pogleda človek površno po gospodarskih priklah, bi morebiti ravno tako govoril o velikih simpatijah, ki jih uživa sovjetska vlada. Če pa pogleda natančneje, pa vidiš, da vendarle izgleda stvar malo drugače.

Glavni uspeh naše gospodarske politike je denarna reforma. Kakor Ti je gotovo znano, imamo že precej časa trdno denarno valuto in v prometu se prikazuje že kovan denar. Kot uspeh vladne gospodarske politike je zabeležiti razna posojila, ki jih je razpisala vlada. Tekom zadnjih dveh let je bilo emitiranih več notranjih posojil in sicer dve loterijski po sto milijonov, potem eno navadno posojilo in nazadnje loterijsko kmetijsko posojilo. Prvo posojilo je bilo realizirano v enem letu in sicer na ta način, da je bilo nasilno razdeljeno med delavce in jim odtrgano na plači in sorazmerno k višini davkov je bilo na enak način vzeto trgovcem in obrtnikom. Tudi drugo loterijsko posojilo je bilo nasilno plasirano. Delavcem pa je bilo toplot priznane. Kmetijsko posojilo pa se precej počasi realizira.

Že metode pri plasiranju posojil dokazujejo, da se trgovina in obrt pri sedanjih razmerah ne moreta razvijati. Kljub raznim privilegijem pa ne napredujejo niti konsumne zadruge. Ravno tako vlada staz-

nacija v državnih industrijskih podjetjih in trgovinah. Brezposelnost je v Rusiji zelo velika in ni izgledov, da bi kmalu popustila. Vseled slabe letine ni letos na izvoz žita niti misliti in bo žito komaj zadostovalo za lastne potrebe. Na gospodarsko pomoč od zunaj pa tudi ni računati, preje bi bilo mogoče, da bi se ponovile gospodarske blokade.

Se pa besedi o takozvanih »čistkah«. Čisti se na vseh koncih in krajih. Za čistiše se smatrajo politično nezanesljivi neproletarski elementi. Nedavno so očistili vseh nečistih ljudi višje šole. 20.000 dijakov je postalo žrtev te čistke. Sedaj napovedujejo isto usodo tudi profesorjem. Diktatura proletariata seveda ne more pustiti profesorjem niti te svobode, katero so uživali v carskih časih. Pri nas je ravno sedaj na vrsti čistka na železnicih. Kako bo ta končala, še ni mogoče reči, gotovo pa ne bo brezuspešna.

Evo Ti torej prve stopnice na lestevici v komunističen raj, ki ga nam obeta Trocki. Blagor tistim, ki morejo verovati v ta raj. Pri nas je takih presneto malo. Blagor pa tudi onim pri vas, ki še vedno verujejo, da »ex oriente lux«!

Pa za danes dovolj in ob priliki kaj več/če mi pošleš tudi Ti poročila iz domovine.

Politične vesti.

— Zborovanje ljubljanskih zaupnikov Narodno-socialistične stranke. V petek zvečer se je vršilo v kavarni Narodnega doma zborovanje ljubljanskih zaupnikov NSS. Zborovanje, ki je bilo zelo dobro obiskano je v imenu okrajnega odbora NSS otvoril predsednik Ambruzzi. Na zborovanju je poročal strankin načelnik Ivan Deržić, ki se je na dan eno ur pečal z notranjepolitičnimi dogodki v državi in pojasnil stališče, ki ga stranka v sedanjem položaju zavzema. Njegovo poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem. O pripravah za ljubljanske občinske volitve je razpravljaj podnačelnik stranke Rudolf Juvan. Bavi se je z vprašanjem občinskih volitev v Ljubljani in dajal navodila, kaj vse imajo strankini zaupniki kot predpriprave za volitve izvršiti. Kot zadnji je poročal predsednik organizacijskega oddelka F. Rupnik o strankinem delu v Ljubljani. Bavi se je z notranjim poslovanjem stranke. Končno je podnačelnik Juvan poročal o gospodarski anketi stranke, ki se je vršila v Celju ter o sklepih, ki so se ob tej priliki napravili. Sledila je občirna in stvarna debata, v katero je poseglo več govornikov, na kar je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta sledeča resolucija:

»Ljubljanski zaupniki NSS, zbrani na zaupniškem sestanku, dne 10. oktobra t. i. pozdravljajo delo vlade Ljube Davidoviča, ker nudi ta vlada vso garancijo za čimprejšnji sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Želijo, da bi vlada izvedla sporazum čimprej in na ta način izvršila konsolidacijo naše države. Odločno obsojajo zakulisne intrige partizanskih špekulantov, ki v svoji slepi politični strasti uničujejo državo. Zadrževajo kar najodločnejše takojšen razpis ljubljanskih občinskih volitev po čistem proporciju.«

— Radic o politični situaciji. V prostori krajevnih organizacij HRSS v Zagrebu je imel Stjepan Radic predavanje o položaju. Med drugim je dejal: »Ostavka vojnega ministra nikakor ne sme povzročiti demisijske vlade, ker ni vojni minister parlamentarec. Če bi podala vlada ostavko, bi bilo ravno tako, kakor če bi prišel v šolo učitelj in dejal, da ni šole, ker se enemu učencu ne ljubi priti v šolo. Ostavko bi mogel podati Nikola Pašić, toda Davidovič je ne sme in ne more podati. Sedanja vlada je nastala zato, da zatire korupcijo in vsled tega je dobila v tujini zaupanje. Če se je komu posrečilo, da pripravi Hadžića do demisijske, ker je šele sedaj opazil, da smo re-

publikanci, bodi povedano, da sem se preje mnogo otrešje izražal ko pa na shodu v Varaždinu. Naročil sem Davidoviču, da reče kralju, da bomo mi republikanci in monarhisti, ki so v sedanjih vladah, branili drugega ustavnega faktorja pred korupcijskimi. Zaradi zakona proti korupciji dela opozicija naravnost obupne poskuse, da prepreči sprejem tega zakona. Tragika radikalne stranke je, da ne more izhajati brez četrvice ljudi, ki bodo od protikorupcijskega zakona najbolj prizadeti. S kompromitiranimi ljudmi pa mi ne moremo sklepati nobenih pogodb. Vemo, da se ne da korupcije takoj zatreti. Toda nam načelno mož silnega značaja in velike poštenosti, ki ga imenujemo mravljino in ki se je pri obrambi parlamentarizma izkazal kot lev. Q. Predavalec je dejal: Davidovič je bil vedno slajen človek, danes pa, ko se ima izvesti sporazum, je še bolj slajen. — Sporazuma se ne more vsiliti. Najprej se bo sporazum izvedel v vladi, potem v parlamentu in nato ga bo narod v volitvah sankcioniral. V nedeljo bom govoril v Vrhopolu o faktorjih sporazuma in o drugem ustavnem faktorju bom podal izjave, ki bodo za vedno preprečile intrige in spletke opozicije.«

— Razpust angleškega parlamenta. Kralj je pristal na razpust parlamenta, kakor se je Mac Donald podal na strankin zbor delavske stranke. Spodnja zbornica je bila nato včeraj razpuščena in Mac Donald je izjavil, da bodo kandidati nominirani 18. oktobra, volitve pa 29. oktobra pred občinskimi volitvami. Mac Donald je izrazil na zborovanju delavske stranke upanje, da bo vsak član storil vse, da se vlada vrne z večino, ki ji omogoči izvesti strankin program. Na zborovanju je prišlo do burnih ovacij kralju.

— 20 letnica Hrvatske republikanske seljaške stranke. 22. dec. t. i. bo poteklo 20 let, odkar je bila ustanovljena HRSS. Ta dan se bodo vršile na Hrvaškem številne skupščine in shodi, na katerih se bo manifestiralo za svetovni mir in zbiralo prispevke za Hrvatski seljaški dom.

— Kako misli vojska? »Juturnji list« poroča o zanimivem glasovanju, ki se je vršilo v 2. pehotnem polku v Beogradu. Glasovalo se je, kdo je za sedanjo vlado in kdo za prejšnjo. Rezultat glasovanja je bil za Pašić-Pribičevićev vladno porazen, ker je bilo za njo oddanih samo 24 glasov.

Sokolstvo.

Ljubljanski Sokol poziva svoje članstvo, naj se udeleži v nedeljo 12. t. m. dopoldne skupnega obiska razstave češke upodabljajoče umetnosti. Zbrališče ob 10. uri pred Narodni domom. Vstopnina polovičnca. Zdravo!

Dipl. agr. A. JAMNIK, Ljubljana,

Selenburgova ul. 7, I. nadstropje

(nasproti glavne pošte)

je otvoril svoj

»Agrarni biro«.

Vsakovrstni kmetijski strokovni, gospodarski in komercialni nasveti ter pomoč (tudi strokovni pouk glede izročanja kmetij in določanja dot), kalkulacije, proračuni, pouk v kmet. davčnih zadevah, preskrba vsakovrstnih kmet. potrebščin, vseh vrst strojev za ročni in motorni pogon (benc., elektromotorni, parni stroji, stroji za izrabo vodnih sil, motorji na veter) zelo ugodno in carine prosto, pomoč pri vnovčevanju kmet. pridevkov in izdelkov, plemenke, delovne in glavne živine, industrijskizalcaja kmetijstva, organizacija eksporta, zveze z inozemstvom, gospodarske uredbe, kmetijski knigovodstveni pouk), lasten knigovodstveni sistem), izvedeniška mnenja, celitve, rastlinozdravniške ordinacije itd. — Pismenim vprašanjem slogojnega kmet. strokovnega značaja je za (splošno) odgovor priložiti 22 Din (8 ltr), za večje specialne odgovore in nasvete velja poseben cenik. Dopisom, ki se tičejo nabav, vnovčevanja ali trgovinskega posredovanja Agrarnega biro-a, je za odgovor priložiti samo 2 Din. Vsi posli se obavljajo hitro in solidno.

Prosveta.

Razstava Kos, Pirnat, Stiplovišek v Mariboru.

O najnovejši mariborski umetniški razstavi treh mladih umetnikov: Kosa, Pirnata in Stiploviškega so nekateri naši listi že prinesli ocene ali vsaj poročila. Eno teh poročil je izzvalo celo odgovor v »Slovenskem Narodu«. Res je, da se ta odgovor ne nanaša na razstavo samo, ampak na kritiko v splošnem, vendar se mi zdi z ozirom na stališče, ki ga je zavzel v tem odgovoru g. Saša Santel, potrebno omeniti vsaj par besed, ne morda v obrambo mariborskih ali drugih kritikov, ampak v svrhu konstatacije, da je piščevo deljenje naukov ex cathedra že radi svojega ozadja docela zgrešeno. Kolikor poznam mariborske kritike, vem da ni nobeden obsodil zadnje razstave kluba »Grohrarje« radi starih smeri, katere zastopa, ampak radi njene kvalitativne niželosti. Morda je res, kar pravi g. Santel, da goje nekateri kritiki osebnostno mrzno proti delom starih šol, za mariborske pa to ne velja. Umetnine se ne presoajo po šolah, ampak po njihovi estetični in moralni vrednosti. Kritiki šol lahko samo konstatirajo, umetnine same pa mora presoditi po njihovi vrednosti s stališča šole, kateri pripadajo in s stališča večnih veljavnih principov lepote, umetnosti. To se je zgodilo tudi pri oceni del zadnje »Grohrarjeve« razstave, katere pa, kakor tudi sedanje, g. Santel ni videl. Če bi bil videl vsaj eno ali drugo, bi omejenega odgovora, o tem sem prepričan, ni bil napisal, čeprav sta pri »Grohrarju« vključeni tudi dve njegovi sestri, o katerih pa se kritika ni izražala ravno slabo. Toliko za uvod, ker se mi je zdelo absolutno potrebno, povedati o tem vsaj par splošnih besed. V sedanjih razstavah imamo pred seboj skupino, ki se ni ločila od »Grohrarjevcev« radi svojih novih težnj, ampak ravno radi zastopovanja s strani starih, ki ne poznajo tistih principov objektivnosti, katere propaga g. Santel. Trojica Kos, Pirnat, Stiplovišek ni mlada samo po letih starosti, ampak tudi po struji, katero propagira in v kateri išče izraza svojemu čutenju. To je pa tudi splošna karakteristika te razstave. Vsi trije so polni iskanja in mladostnega vrenja: ka-

kor vino so, ki se še ni ustalilo, kaže pa, da postane s časom svetlo, zlahkno. Zato v delih mlade trojice ni enotnosti; različna so si po izražanju, po kompoziciji, temlini in barvnih sredstvih, kakor da jih ni napravila ena in ista roka. In ravno to dokazuje, da so na najboljši poti, kajti le preko iskanja vodi pot do pravega umetniškega izražanja, do končnega individualnega cilja.

Najbolj nedozorel je med mlado trojico Kos; dočim ostala dva že kažejo, v katero smer se hočeta razvijati, je pri njem to še nejasno. V veliki večini njegovih del se še jasno odraža vpliv akademije. Poseben v akvarelih pa se poleg tega odraža tudi vpliv impresionizma, ki, kadar ni čist, nikdar ne učinkuje dobro. Preveč se igračka z barvami, kar dokazuje ravno dejstvo, da je najboljši taktik, kadar te svoje barve zapusti in se poglubi v predmet, katerega hoče podati in ki ga res zanima. Tako je n. pr. akvarel »Po boleznih« (Katalog št. 4.) eno najboljših njegovih del, kjer je barvna in stilistična operacija zelo posrečena; kviri pa vseeno še oni rdečkasti omešni odsev na steni. Barvno najbolj in najbolj mirno učinkujejo je radi tega ravno »Bolinik« (K. št. 3.). Velicastno deluje »V temni noči« (K. št. 13.). Akvarel »Pred nevihto« (K. št. 10.) ubija rimeniša na levi, odveč sta pa tudi prazna robova, spodnji in zgornji. Tu se dobro vidi, da še ne zna kompozitirati stvari v razpoložljivi prostor. Zelo svež utis dela »Na stare dni« (K. št. 6.). Slaba Kosova manira je puščanje prevelike praznine ob straneh; edino pri »Starki« (K. št. 9.) in deloma tudi pri »Beraču« (K. št. 8.) deluje to dobro, drugod kvari. Na njegovih delih se pa tudi takoj opazi, ali dela predmet ali doživlja: kjer dela ali doživlja, je vedno dober in čim manj premišljene in se drži le norme, tem boljše je. Vidi se pa, da bo sčasoma zapustil vsa to šolsko navlako in delal res le to, kar ga veseli. In še nekaj: gotov predmet ga vname, ne vpliva pa nanj še tako globoko, da bi ga naslikal iz najvišje notranje potrebe. Dokaz za to sta sicer dobri oljnatii sliki »Noč« in »Vniden« (K. št. 21 in 22). Pri »Noči«, ki bi bila sicer zelo dobra stvar, kviri nebo, ki odraža preveč nianse hiš in vpliva na gledalca kot neposredno nadaljevanje zemlje (stavb).

Kos je tudi dober slikar aktov, le da je »Polakt II.« (K. št. 18) v formi in barvi mnogo boljše kakor »Polakt I.« (K. št. 17). Dobra študija glave je »Moč« (K. št. 19). »Snopce« (K. št. 20) dela vti zgodnjega impresionizma izza 80 let, ozlorna poznega impresionizma ob prehodu v modernelše izraževalne tendence. V risbah se mu pozna, da je učenec profesorja impresionista; najboljša med tremi je radi tega »Pijaneec« (K. št. 24), je pa daleč za grafiko Pirnata in Stiploviškega.

Pirnat se nam predstavlja v tej razstavi v prvi vrsti kot risar in to kot prvovrsten talent visokih sposobnosti in kvalitete, z lepim izgledom v bodočnost. Poseben iz študij aktov (vseh je 6), se pozna, da je zelo kultiviran in da je kljub svoji mladosti prišel do pravega opazovanja. Njegovi akti so res telesa in tudi na njegovi najbolj detajlirani stvari (K. št. 31) je markantno podan volumen telesa. V celoti se dele njegove risbe na tri skupine: na akte in glave, prizore in ilustracije gotovih misli. Zadnja skupina združuje prvo in drugo in podaja tako najboljšo. »Ciklus o ljubezni« je njegovo najmočnejše delo. Misel umetnikova je podana v teh delih res umetniško in presenetljivo. Stvari so polne življenja, dinamike in globoke simbolike. Med skupino »Una cum uno« je IV. najboljša (K. št. 38). Delo učinkuje tako mirno, resno in globoko, da je naravnost klasično. Nasprotno pa spominja I. (K. št. 35) docela na brata Kralja. II. (K. št. 36) pa na Botticellija in stare italijanske mojstre dieta. Zato pa predstavlja »Una cum uno« najbolj jasno — njegovo iskanje. Dober je Pirnat tudi v oljnatih tehnikah. Njegovo »Predmestje« (K. št. 27), preprosto motiv in slikan preprosto, je fina stvar. S svojo resnobo izraža res pravo predmestno dolgočasje. Svoje poslednje stremiljenje, usmerjeno k resnobi starih mojstrov klasicizma, obogateno z novim duhom sočasnosti pa nam odkriva najbolj v svojem velikem »Portretu študenta« (K. št. 26). Slika je delana skrajno preprosto in resno, posebno fine so roke, pa tudi obraz ne zaostaja mnogo za njimi. Pirnat je v prvi vrsti izbran risar in v tem je gotovo njegova največja bodočnost.

Stiplovišek je slikar cerkva. hiš in

križev; to so njegovi motivi v olju, lesorezu in linorezu. Kakor se drugi poslužujejo ljudi, skupin, figur, da z njimi podajo svoje misli in razpoloženja, tako se poslužuje Stiplovišek cerkva in križev in tudi tako pove vse ali vsaj mnogo. Posebno cerkve so mu s svojimi k nebu hrepencečimi stolpi simboli dvigalja iz zemeljske težine in nesnage k svetlobi, prostosti in čistosti brezobzernih višav. Zelo fina in resna je njegova »Zalostna gora« (K. št. 48). Valovanje zemlje nas vodi do svetlišča, do očiščenja pri križevnem potu, da se potem z zvoničkom dvignemo očiščenih kvišku. Nad vsem počiva izraz razdrapanosti, žalosti, da »Zalostna gora« ni le slučajno, ampak resnično žalostna. Obenem kaže ta slika tudi njegovo najmočnejšo razvojnno smer. »Kalobije« (K. št. 46) je bilo razstavljeno že v Ljubljani in v Hodoninu, pa nikjer pravilno ocenjeno; morda radi okvirja, ki je poprel to delo ubijal, da ni prišlo do pravega izraza, morda tudi radi svetlobe. Slika zahteva čisto posebno razsvetlavo in sedanj v notranji zlat okvir ji daje čisto nov izraz. Deluje zelo mirno in resno ter kaže simbolično razdvojenost in obenem harmonijo narave in človeškega duha. Čisto nasprotje »Kalobiju« in »Zalostni gori« je slika »Hiše ob vodi«. Tam je misel glavno, tu pa le razpoloženje. Narava in solnce, ki obseva umazane hiše in jim daje tako miren, južen, nedeljski izraz.

Slabo je pri tej sliki nebo, ki se s svojo zeleno barvo preveč spaja s hišami in jim ne dovoljuje pravega odraza. »Križ na polju« (K. št. 47) je zopet kontrarna stvar; izraža kmečko obilje; najboljša na njej je dobro pogodena daljina polja, dočim sicer nima druge posebne vrednosti. Dobra je slika »Santepeterska cerkev«; barvno, tonsko efektna je »Motiv iz St. Ruperta« (K. št. 51); mirna in najbolj sorodna »Kalobiju«. Med lesorezi in linorezi, v katerih je Stiplovišek najmočnejši, je izven cikla »Stari Maribor« (12 lesorezov) najboljši »Križ« (K. št. 64) in potem linorez »Pokopališče« (K. št. 67). O njegovem ciklu »Stari Maribor«, ki je njegovo najboljšo skupno delo, sem že govoril svojočasno. Stiplovišek je močna osebnost, je pa sam s seboj vedno nezadovoljen, zato išče neprestano, bolj ne-ko Kos in Pirnat. Zato tudi vsa različenost

njegovih del. Kje se bo ustavila, še ni mogoče povedati, da pa je na dobri poti, kaže ves njegov dosedanj razvoj.

V celoti je razstava dobra, vesel po-jav in obenem up v lepo bodočnost naše upodabljajoče umetnosti ob severni meji.

Styriacus.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.
11. oktobra sobota: Sestero oseb išče avtorja (premierja). Izven.
12. oktobra nedelja: Moč teme. Izven.
13. oktobra ponedeljek: Sestero oseb išče avtorja. Red D.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.
11. oktobra sobota: Majsko noč. Red C.
12. oktobra nedelja: Netopir. Izven.
13. oktobra ponedeljek: Zaprti.

Spored I. mladinskega muzikalnega predavanja, ki se vrši v nedeljo, 12. t. m. ob 11. uri v Filharmoniji pod naslovom »Glasba Poljakov« obsega sledeče točke: 1. O poljski glasbi govori prof. Emil Adamič, 2. Karlovičev: a) Skad prvišev gwladzy, b) J. Gall: Tajna ljubav, c) K. Scymonowski: Doleko zotak swiak, 3. S. Niewiadomski: Mak. Poje g. Hugo Zathy; 3. F. Chopin: Etuda v As-duru, b) Mazurka v h-molu, c) Balada v g-molu. Igra na klavirju gđc. Marija Svajgerjeva; 4. Moniuszko: a) Arlia iz opere »Halka«, b) Arlia iz opere »Hrabina«, poje g. Hugo Zathy; 5. L. Rozycki: Poljski plesi, op. 37. Igra na klavirju gđc. Marija Svajgerjeva. Programi se dbe v Martični knjižarni in na dan koncerta od 10. ure dalje pri koncertni blagajni. Vstop le dovoljen je mladini srednješolskih zavodov. Sobota in nedelja v Narodnem gledališču. V soboto dne 11. oktobra se vrši v draml premierja Pirandellove igre: »Sestero oseb išče avtorja«, ki se sedaj igra na vseh večjih odrih cele Evrope. Premierja se vrši kot izven predstava. Opera ima zvečer »Majsko noč« za red C. V nedeljo je v operi »Netopir«, v draml pa »Moč teme«; obe predstavi sta izven abonmala.

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 11. okt.

— G. dr. Lenard je napisal z ozirom na nek naš uvodnik, ki je bil v resnici tudi odgovor na njegov članek, v »Slovenskem Narodu« članek z naslovom »Nekaj, kar ne gre v zdrave možgane«. Popolnoma se strinjamo z g. Lenardom glede upravičenosti naslova njegovega članka, ker res ne more biti v zdrave možgane, da je mogel kdo izslediti v našem uvodniku take trditve, kakor jih je k sreči našel g. dr. Lenard. Zato pa tudi nismo v stanu, da bi z njim polemizirali.

— Da je čisto neodvisen list, je trdil pred enim tednom »Slovenski Narod«. Nalšč smo počakali, da spoznamo »neodvisnost« »Slovenskega Naroda«. In spoznali smo jo. Popolnoma neodvisen od resnice je namreč »Slov. Narod« in čisto odvisen od onih gospodov, ki sedaj prodajajo njegove delnice in ki obupujejo nad svojo in »Slovenskega Naroda« politiko.

— Vedno reakcionaren je »Slovenski Narod«. To je dokazal sedaj vnovič. »Slovenski Narod« nima niti besede proti generalnemu vmešavanju v politiko in niti besede za obrambo osnovnih državljskih pravic. Pač pa se je »Slov. Narod« na široko razkorajil, da mora biti vojni minister očitno in zahteva, da bodi tudi vojni minister civilist, se mu zdi silno smešno. Ampak ni ta zahteva smešna, temveč smešen je »Slovenski Narod«, ki hoče dopovedati, da je francoska armada slaba, ker je v Franciji civilist vojni minister in da je bila naša armada slaba, ko je bil njen vojni minister civilist Draskovič. Čestitamo vsem, ki so naročeni na reakcionarni »Slovenski Narod«. Tudi oni spadajo še v fetajarske čase!

— Pred in po dvajsetih. Včerajšnja številka »Slovenskega Naroda« je bila nad vse zanimiva. V vseh, ki so bile napisane pred dvajseto uro, je plaval »Slovenski Narod« še čisto v veselju padca Davidovičeve vlade, po dvajseti uri napisane vesti pa so poročale o popolni zmagi Davidoviča in o popolni kapitulaciji Radica. Dobre želodce imajo bratci »Slov. Narod«!

— Franjo Petrinović v Ljubljani. Včeraj ob 16. uri 46 minut se je pripeljal z brzovlakom iz Beograda v Ljubljano znani jugoslovanski rodoljub in dobrotnik invalidov g. Franjo Petrinović, ki potuje nazaj v Ameriko. Na glavnem kolodvoru ga je čakal oddelek »Orjune« s praporom. Gosp. Petrinović je stopil iz vlaka, kakor ga je imenoval »Orjune« in ljubljanskega prebivalstva pozdravil pisatelj Levstik. V svojem govoru je naglašal Levstikovo zaslugi velikega rodoljuba, ki si jih je stekel za domovino z velikodušnimi darovi invalidom, raznim kulturnim in gospodarskim organizacijam ter s podporo »Orjune«, katere aktivni član je. Naročil mu je pozdrave za Slovence onkraj morja, za zasužnjene brate v Primorju in naglasil, da ni morja in meje, ki bi ločila Jugoslovane. — Vidno klmje je poslušal g. Petrinovič pozdravne besede in se zahvalil s sledečimi, značilnimi besedami: Iznenadili ste me, bratje, s silnim sprejemom. Nisem pričakoval tega, ker ne zaslužim, da bi me domovina poveljevala. Kar sem storil po svojih skromnih močeh, je bila moja dolžnost. Sem človek od dela in ne morem storiti toliko, kolikor bi želel in kolikor potrebuje domovina. Poлагam vam na srce, bratje, da moramo vsi delati, ako hočemo uspešno služiti domovini. Delati pa moramo vzajemno, saj smo vsi bratje. Naj ne bo naša domovina kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Jugoslavija naj bo, a mi vsi Jugoslovani — bratje! Vzvišena nacionalna misel bodi nam vsem zvezda vodnika. Izogibajte se vsakega nasilja, kajti sila rodi odpor, delo za nacijo v bratski vzajemnosti pa bo blagoslovljeno. Hvala vam prisrčna za lepi sprejem. Živela Jugoslavija! — Vdova Slaipanova mu je izročila lep šopek nagelnov. Pri tej priliki so jo člani občastnega odbora »Orjune« predstavili g. Petrinoviću. Dva uniformirana Orjunista sta spremljala velikega rodoljuba do italijanske meje.

— Risto Odavič upokojen. Na predlog prosvetnega ministra je upokojen dosedanjši šef Umetniškega oddelka v ministruvstvu prosvete Risto Odavič. Na njegovo mesto je imenovan vodja visoke šole za umetnost dr. Branimir Senoa.

Pisarna generalnega zastopstva L'Union
francoske, zavarovalne družbe
se nahaja v novih prostorih v Selenburgovi ul. št. 7, II. nadstropje.
(Hiša Jadransko-Podunavske Banke)

— Napačni novinarji. Centralno tajništvo združenja jugoslovanskih novinarjev je v zadnjem času prejelo več pritožb, da se nekatere osebe izdajajo za novinarje, dasi nimajo za to pravice. Centralno tajništvo radi tega opozarja, da imajo vsi člani novinarskega združenja legitimacije, ki so potrjene od notranje in prometnega ministristva ter od uradništva, v katerem je dotični novinar zaposlen. Tajništvo dalje naproša vsakega, da naznani imena napačnih novinarjev oblastem, ki bodo ukrenile potrebne korake, da se ne bodo dogajale zlorabe.

— Osnovanje inženerske zbornice. Na predlog ministra javnih del je ministrski svet sklenil, da se v naši državi osnuje provizorična inženerska zbornica. Enako je bila izdana provizorična naredba glede koncesijoniranih inženirjev in arhitektov v naši državi.

— Razpis služb. V področju ljubljanske delegacije ministrstva financ je spopolniti več mest finančnih konceptnih praktikanov. Prošnje je vlagati do 15. novembra t. l. Področnosti v zadnjem »Uradnem listu«.

— Okrožni urad za zavarovanje deincev v Ljubljani razpisuje več pisarniških mest pri svojih ekspoziturah v Sloveniji. Prošnje je treba vlagati najkasneje do 24. oktobra t. l. Natančneje v zadnjem »Uradnem listu«.

— Povratek bivših avstro-ogrskih in srbskih vojštakov iz Rusije. Do konca meseca septembra se je vrnilo iz ruskega ujetništva 10.000 vojštakov iz bivše Avstro-Ogrske in enega dela predvojnega Srbije. Večina teh je bila na potu v domovino, ko jih je presenetila ruska revolucija. Naša vlada je podvela energične korake, da se vrne domov še ostanki ruskih ujetnikov, ki so naši državljani.

— Z ljubljanske univerze. Inskripcija na univerzi v Ljubljani je podaljšana do incl. 18. oktobra 1924.

— Turški promet v Primorju. Zainteresirane občine posameznih naših primorskih mest so sklenile, da s pomočjo točnih statistik ugotovijo, koliko znaša primanjkljaj v letošnji kopaljski sezoni v razmerju z lanskim. Do sedaj so prispeli podatki iz Aleksandrovega, Baške, Cirkvenice, Kraljevice, Malinske, Novega, Omišlja, Selca in Karlobage. Lani je bilo stanje naslednje: Jugoslovani 4702, Čehoslovaki 5293, Nemci 495, Madžari 89, ostali Slovani 207, drugih narodnosti 220. Skupaj 11.942. Letošnje stanje pa je sledeče: Jugoslovani 5836, Čehoslovaki 2657, Nemci 1343, Madžari 327, ostali Slovani 133, drugih narodnosti 161. Skupaj 11.451.

— Za Podporno društvo slepih je darovalo uradništvo namestež v ena grob pokojnemu g. Adolfu Reichu znesek 615 dinarjev, za kar se imenom društva najpolje zahvaljuje predsednik Jurasek. Mi slepi izrekamo povodom smrti gosp. Adolfa Reicha vsem njegovim preostalim globoko sožalje, kajti blagopojnik nas je čisto obdaroval. Prosimo trdiko Reich, da nam ostane po zgledu pokojnikom tudi nadalje naklonjena. — Odbor Podpornega društva slepih v Ljubljani.

— Najnovejša statistika mesta Splita. Dne 1. t. m. je imel Split 29.166 prebivalcev. Med temi je 15.098 žensk in 14.068 moških. V statistiki niso vračunani številni dijak in vojak, s katerimi ima Split nad 30.000 prebivalcev.

— Muslimani zahtevajo turški jezik v šolah. Na konferenci muslimanov v Južni Srbiji, kateri je prisotstvoval načelnik in prosvetnem ministru Stevo Marković, so zahtevali muslimani, da se v osnovnih šolah uvede turški jezik in da morajo biti veroučitelji Turki. Razen tega so zahtevali tudi več srednjih šol.

— 300 razbojnikov napadlo osebnih vlak. Po poročilih iz New Yorka je napadlo tle dni 300 razbojnikov potniški vlak, ki je vozil v meksikansko mesto Vera Cruz. Tolovalci so vlak popolnoma oropali in ubili 60 potnikov, med temi 12 žensk ter vojaško spremstvo. Meksikanska vlada je poslala večje vojaške oddelke, ki zasledujejo razbojniško tolpo.

— Štirikratni polkuz samomora. Danica Šimic iz Beograda je 34 let stara, zelo živahna, toda nekoliko melanholično razpoložena vdova. Za časa svojega vdovstva se je štirikrat zaročila, a vedno zopet razporočila. Vsaka njena razporoka je končala s požukulnim samomorom. Njen prvi zaročenec, nek starijši gospod, ji je kmalu začel presaditi, ker je imel prekošate brke. Zato se je polkuzila zastrupiti s sodo. Po fizkus pa se ji je izjalovil. Drugič se je zaročila z nekim mlajšim človekom, o katerem pa pozneje ni zvedela ravno najlepše stvari. V obupu je pograbila handžar

in sklenila napraviti življenju konec. Handžar pa je bil skrh in jo je preveč bolelo. Pa je opustila samomorilne namene. Tretjič se je zaročila — ne ve se, s kom. Tudi ta zaročka je šla po vodi. To pot je polkuzila s sekuro presekati nit nesrečnega življenja. Se ni posrečilo. Slednjč se je zaročila četrtič z nekim 25letnim kandidatom, ki pa je Danico čez nekaj tednov pustil »na dila«. Razočarani vdovi je bilo pa to že preveč. Sklenila se je zastrupiti s pilinom. In gotovo bi se ji bilo posrečilo, da je niso sosedje pravočasno rešili. Vseeno, morda bo petič uspelo.

— Volkovi v Liki. Liške prihajajo poročila, da se tam vedno pogosteje pojavljajo volkovi, ki neusmiljeno napadajo živino. Prebivalstvo nima orožja in s strahom pričakuje zime.

— Premije za novorojenčke. Francoska vlada je odredila, da se za vsakega novorojenčka izplača premija v znesku 300 frankov. Premija se pri tretjem otroku povisa za 50 frankov. Ta premija ima namen, da se popravi pomembno nazadovanje rojstev v Franciji.

— Tridesetletnica avtomobila. Te dni je v Parizu prirejana avtomobilska razstava v proslavo 30 letnice, odkar se izdelujejo avtomobili. Prvi avtomobil se je pojavil na francoskem l. 1894. Istega leta je bilo v vsej Franciji 200 avtomobilov, ki so bili podobni kočijam. Sedaj, po 30 letih ima Francija 676.383 avtomobilov najrazličnejših tipov.

— Ledvične, želodčne in črevesne bolečine prenehajo po živinju Radenske vode!

Ljubljana.

— Svarilo! Ker se je v zadnjem času razpasla v mestu navada, da šoferji, ki hočejo peljati ponoči svoja vozila v garažo, kličejo hišnike, oziroma vratarje teh garaž z različnimi avtomobilnimi trobili, namesto z električnim zvoncec, se vsi šoferji opozarjajo, da se bo v bodoče proti krivcem radi kaljenja nočnega miru postopalo. Opozarjajo se tudi motociklisti, da je vsaka skupna vožnja v gatah po mestu, brez oblastnega dovoljenja prepovedana. Pri čakanju se mora motor motornega kolesa brezopojno ustaviti, da se s tem prepreči nepotreben ropot po ulicah oziroma ponoči kaljenje nočnega miru.

— Pevski odsek Slovenskega trgoveškega društva »Merkur« prične v najkrajšem času pod vodstvom priznanega glasbenega učitelja s pevskimi vajami. Stari in novi člani se vabijo, da se udeležijo sestanka, ki se vrši v ponedeljek, dne 13. oktobra 1924 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih Gradšice 17-1. Prijave novih članov se sprejemajo v društveni pisarni vsak dan od 6. do 7. ure zvečer.

— Tatovi grozda pozor! Vabite se v nedeljo 12. t. m. na veliko vinsko trgatev, katero priredi Prost. gas. društvo Barje v gostilni Joško Jabačina na Dolenski cesti. Vstopnina 3 Din. — Začetek ob 3. uri.

— Kavarna »Jadrana«. Vsak večer damski koncert. Postrežba točna, cene zmjerne. Občinstvu se priporoča Zima, kavarnar.

Sport.

SK Ilirija nas obvešča, da skuša HASK v zadnjem momentu preločiti za jutri dogovorjeno tekmo v Ljubljani na kasnejši termin. Ako bo Ilirija primorana pristati na Haskovo zahtevo, se vrši jutri ob isti uri prvenstvena tekma s Hermesom.

KORISTNA PROPAGANDA.

Ze nekaj časa se mudi v Jugoslaviji južnoamerikanski veleindustrialec Fran Petrinović, ki je prišel iz Amerike v domovino, da prouči naše gospodarske razmere. Petrinović je stopil v stike s kompetentnimi krogi ter je bil sprejet od vladarja v avdienco.

Njegov program je, razviti veliko propagandno akcijo, ki naj seznanj Zedinjene države in Južno Ameriko z Jugoslavijo. Petrinović bo dal v to svrhu za šest mesecev svoje parnike na razpolago, na katerih se bo aranžirala razstava. Parniki bodo obiskali razna mesta Severne in Južne Amerike. Razstavljeni bodo na parnikih poljedelski in industrijski produkti Jugoslavije. Bosna bo reprezentirana po svojih preproh. Razstavljeni bodo tudi slike ter kiparska dela naših umetnikov, in domači glasbeniki bodo prirejali koncerte, da seznajajo Amerikance s svojimi kreacijami. Komando nad parniki se poveri častnikom jugoslovanske mornarice, ki jih bo določilo ministrstvo vojne mornarice.

Petrinović bo dal tudi potnikom ugodno priliko, da se udeležijo vožnje, da jim omogoči na ta način vzpostavitev trgovskih zvez.

Petrinovičev načrt je pozdraviti z veseljem. Realizacija njegovega programa nam obeta velike koristi.

cem ob obali in prvič videla veliko pristanice podpornih čolnov. »Te ladje, dragi prijatelji,« je dejal princ in pokazal na neštete podpornice čolne, »bodo kmalu pristile Anglijo na kolena, jo naučile prositi in li bodo pokazale, kaj pomeni sovražstvo Nemčije. Anglezem ne bodo nikdar več dovolili živeti kot svobodni narod, pač pa bodo morali eksistirati le kot provinca »cearske Nemčije«. Na princovo željo so odprli vse tri k poveljujočemu generalu. Prvi je pustil oba častnika v predsobi, dočim je šel sam razložiti celo zadevo. Tedaj je prišlo več častnikov v predsobi in eden od njih je vprašal Amerikanca, če sta člana nemškega ogledniškega urada v Španiji, da sta bila prej pri ameriskanski armadi in da sta dezertirala takol, ko sta prišla v Francijo. »Aha, zdaj razumem! Vidva sta izdajalca!« je dejal oni častnik, se obrnil in nadaljeval nemško: »Ti dve ameriskanski svini sta prodali svoje brate za denar! Tako je, kakor sem zmirom dejal: Amerikane zmirom dobiš za par cekinov. Kakor Judež Iskarijot: brez časti, brez hrabrosti, zmirom na lovu za dolarji!« Major je vse razumel in sklenil to žalitev častniku še drago plačati. Princ Joachim se je kmalu vrnil in predstavil Andersona in Elwooda generalu, pokazal na Andersona in dejal: »Le hrabrosti tega gospoda se imam zahvaliti, da ne gnijem danes v Franciji!« General je izjavil, da jih pošlje v glavni stan, vendar da morata še nekaj časa počakati v Kletu. Pridelil lina je angleško govorečega častnika, Schmidta, ki je bil isti častnik, s katerim sta govorila prej v predsobi. General mu je ukazal, naj se zavzame za Amerikanca in prijazno pristavi nemško: »Izdajalca sta in ko ju budemo pošteno izmolili, ju pošlemo k podganam.«

(Dalje prihodnj.)

Gospodarstvo.

Za bodočnost Sušaka.

V četrtek so se sestali v Benetkah naši in italijanski delegati, da rešijo nekatera, za obe državi važna vprašanja. Na tej konferenci se bo reševalo tudi vprašanje, ki bi moglo biti za našo državo pod gotovimi okolnostmi brezpomembno, ki pa je v sedanjih razmerah za nas nad vse važno, naravnost življenjsko vprašanje, namreč vprašanje Reke.

Usoda Reke, njen gospodarski razvoj nas sedaj zaenkrat, ko jo je okupirala Italija in jo inkorporirala v svoj teritorij, ne more zanimati v taki meri, kakor bi pa nas, če bi ostala Reka vsaj svobodna državnica. V programu sedanje beneške konference pa stoji, da bosta naša in italijanska država rešili med drugim (to drugo je itak vse manj važno) vprašanje, kako naj se zagotovi Reki uspešno gospodarski razvoj in obstanek. To dejstvo pa je za nas važno ne radi sedaj italijanske Reke, temveč radi našega Sušaka. Jadransko morje so pljuča naše države; zato moramo imeti svoja lastna, velika, moderna pristanišča z zadostnim železniškim omrežjem. Lahko bi že imeli veliko pristanišče, če bi nam tega ne bila preprečila Italija. S tem svojim korakom je na zelo jasen način pokazala, da hoče za vsako ceno nadvlado na Jadranu, kar bi pomenilo za nas popolno gospodarsko odvisnost od Italije in kar bi polagoma uvažalo tudi politično odvisnost. Take odvisnosti ne sme trpeti noben narod, ki hoče ostati narod. Zato pa je naša največja in najnujnejša dolžnost, da si obvarujemo vsaj to, kar se je rešiti dalo in kar sedaj imamo in da to čim prej razširimo in izpopolnimo. Sušsko pristanišče je

za našo državo točka, kjer se mora razbiti vsak tuj poskus vplivanja. Seveda danes to pristanišče še ne odgovarja zahtevam, ki jih stavijo naše gospodarske potrebe; sčasoma pa se bo dalo urediti tudi to.

In kaj hoče sedaj Italija? V sodelovanju z našo državo zagotoviti gospodarski obstoj in razvoj Reki? Z drugimi besedami: smrt in pogin našega Sušaka, kajti oboje je združeno tako tesno, da pomeni napredek enega propast drugega. In v to naj privoli naša država, naj pritrdi naša delegacija na beneški konferenci? Uverjeni smo, da se to ne bo zgodilo, da sedanja vlada čisto dobro ve, da je glede Sušaka izključena vsaka koncesija. Pomisliti je treba še to, da imamo v naši državi preko 100.000 brezposelnih!

Z napetostjo pričakuje naša javnost rezultate beneške konference. Ti rezultati bodo med drugim tudi pokazali, če vodi naša sedanja vlada pravilno jadransko politiko. Če ji je na tem, da radi Reke, ki jo je z nasiljem okupirala Italija in katere dolžnost je sedaj, da ji nudi tudi eksistenčne in razvojne možnosti, ne bo niti najmanj trpel naš Sušak in naše Primorje, če in dala naši delegaciji temu odgovarjajoča navodila, potem bomo mogli njeni jadranski politiki pritrditi, bomo mogli upati, da bo imel Jadran nekoč za nas res on pomen, ki bi ga moral imeti. V nasprotnem slučaju pa bi bila vsa naša javnost primorana obsoditi politiko vlade, ki ne zna čuvati niti naših vitalnih interesov. Dovolj smo doživeli porazov v jadranski politiki, čas je že, da zaznamujemo enkrat tudi plus.

Sodišče.

§ 104. s. k. z.

Matija Rozman, posestnik v Smledniku, — ki stoji že z eno nogo v grobu ker ima »tbc (jetiko) tretjega stadija« — živi s svojim bratom Jožetom v prepru in svaštvo radi dedščine. Zato bi se bil meseca junija rad maščeval nad njim. Otvadl ga je smledniškimi orožnikom radi »izslavljanja in nočnega napada«. Orožništvo je zavrnilo ovaditelja na pot privatne obtožbe. To ga je hudo razjezilo. Zato je pisal 25. junija orožniški stražnik v Smledniku pismo, v katerem pravi: »Pred 14 dnevi sem naznanil svojega brata Jožeta glede sledečih »efektov«: izsiljevanje in nočni napad. Ker do danes od sodnje »ni še nič prišlo«, vam povem: Ako mi do konca tega meseca ne »daste vednost«, kako stvar stoji, bom sam poiskal pot, da bo zvedela kraljeva sodnja in pa žandarmerijski oficir v Kranju. Če se mi bo zdelo potrebno, bo pa prišlo še več na dan.«

Radi zadnjega stavka ga je orožništvo ovadilo državnemu pravdnstvu, ki ga je obtožilo pregreška po § 104. s. k. z.

Zagovor: »Nisem mislil žaliti.«

Sodnik: »Kaj ste pa mislili?«

Obdolženec: »Nič.«

Sodnik: »Nekaj ste vendar morali misliti, ko ste pisali: če se vam bo zdelo potrebno, bo pa prišlo še več na dan.«

Obdolženec: »A, kaj sem s tem mislil? S tem sem pa mislil reči to, da bom naznanil sodišču, da orožniki v nekem drugem slučaju, ko je brata Jožeta sestra naznanila, da jo je podil, niso hoteli ovadbe naprej dati.«

Sodnik: »Tako se pa ne sme pisati.«

Sodba: Obdolženec je kriv pregreška § 104. s. k. z. in se kaznuje z globo 50 Din, v slučaju neizterljivosti s 24 urnim zaporom.

SMETI SO SE VNELE

v hiši št. 19. na Starem trgu, v zaboji krojača Andreja Znidarja. In obtožba ga dolži, da po njegovi krivdi.

Sodnik: »Sumi se, da ste vrgli žareče ogelje na smeti, ker ste krojač... Stražnik je ugotovil, da je bilo vse polno kriv v zaboji...«

Zagovor: »Ni vrgel žarečega ogelja na smeti. Tudi druge osebe mečejo smeti v njegov zaboj... ali pa je kak pasant vrgel goreč šik v zaboj.«

Priča Ivana Milavc: »Večkrat sem videla, da stresajo razne stranke smeti v tuje zaboje za večnimi vrati.«

Sodnik: »Tudi v njegovega?«

Priča: »Tega pa ne vem. — V svojem lastnem zaboji sem pač že večkrat opazila tuje smeti.«

Priča Marija Jelič, služkinja ki je nastopila ob kritični priliki kot ognjegasec, izpove ravno tako.

Sodnik: »Bržkone so bile smeti Vaše, ker ste krojač... no pa zaenkrat Vas opustim, ker je kljub temu mogoče, da je kaka druga stranka stvar zakrivila.«

Danes ob pol 8. predavanje o Koroški v Mestnem domu!

Vedno zadnje novosti

SAMO

GRICAR & MEJAC,

Šelenburgova ulica 3

Kar Vi hočete

to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine. Poizkusna pošiljka Din 28.—, Lekarnar Eug. Feller Stubica Donje, Elzatr 357, Hrvatska

(Dalje prihodnj.)

Ogleduštv med vojno.

V podmornici v Nemčijo.

Major se je vrnil v Francijo. V temni noči in strašnem dežju, je prekoračil mejo, ter se na francoskih tleh po dnevi skrivaj, ponoči pa obehal na tovrne vlake in prišel končno v Pariz. Tam so ga pričakovali ostali, ki so se že bali, da se podjetje ni posrečilo. Major Anderson je razložil vzroke svojega prihoda: da mora dobiti načrte Liberty motorjev. Ker ni bil ničče toliko poučen o avlajatičnih stvarih, je bilo treba najti novega moža, in sicer strokovnjaka. Izbrali so stotnika Elwooda. Naš šef mu je razpal vse, za kaj gre in mu tudi ni tajila, da ga čaka zid in deset pušk, če ga ujamemo. Toda novni mož se ni ustrašil ničesar. Premisljal je, kje bi dobil risbe in načrte motorja, ki bi ga Nemci smatrali za pristni Liberty motor. Kmalu se je domislil, da je pred par dnevi videl motorje, ki so jih poslali v preskušnjo, in ki bi popolnoma odgovarjali njihovim namenom. Nemci razlike itak ne bodo opazili. Nato so se dogovorili, da se major Anderson in stotnik Elwood takoj vrne v Španijo in tam tako zmešata petorico z opisovanjem motorja, da se ji bo zdelo potrebno, poslati jo z načrti vred v Nemčijo. Rečeno — storjeno. Prehod čez mejo se je posrečil obema, kakor tudi opisovanje motorja v San Sebastianu. Stotnik Elwood je spravil vse skupaj kmalu v tako zmešnjavo, z razlaganjem nepravde Liberty motorja, da so se Nemci odločili, poslati ga z načrti vred v nemški glavni stan. Toda stotnik Elwood se je branil in sam. Princ Joachim je bil še v San Sebastianu, se zelo zanimal za motor in rešil vprašanje na ta način, da je izjavil: »Oba gospoda pojmeta z menoj v glavni stan. Oba

sta pod mojim varstvom in jaz bom tam porok zanje.« Ko je major Anderson pripomnil, da je prehod v Nemčijo težak, da ne sploh nemogoč, so ga potolažili, češ, da je že od početka vojne San Sebastian redno zvezan s Kielskim pristaniščem potom U-čolnov. Baš so pričakovali, da pr dneih prihod podmorskega čolna, na katerem bi se Amerikanca s princem odpeljala v Nemčijo. Čoln se je za par dni zakasnil, ker sta ga zasledovali dve angleški torpedovki. Določeno noč so se vsi zbrali na bregu kraj male vasice, kjer je ležal čoln, ko jih je nenkrat ustavila španska patrulja, ki je hotela vse skupaj aretirati. Toda vodja petorice, Meyer, je poklical poveljnika k sebi in ko se je patrulja odstranila, je dejal, da se v Španiji doseže vse z napitino, dano na pravem kraju in ob pravem času. Mimogrede bodi povedano, da je imel ameriskanski ogledniški urad prav, ker je dvomil o španski nevtiralnosti in trdil, da je policija prezrla vsako kršenje nevtiralitete, če je bila zadostno podkupljena. Kapitan podmornice je nato oddal in prevzel pošto; potem se je princ Joachim prepeljal z njim na podmornico. Čolnček se je kmalu vrnil še po oba Amerikanca. Anderson in Elwood sta vedela, da ni zaenkrat nobenega nazaj. Kdo ve, če pride ta kdaj preko oceana k svojem! Na podmornici so jima določili ožek prostor, odkoder se nista smela ganiti. Čoln se je pokrenil in se podal na dolgo pot. Vožnja je minila brez posebnosti, vendar se je major Anderson zaklet, ko je stopil v Kletu na kopno, da ostane rajši do konca vojne v Nemčiji, kakor pa da bi zapustil v U-čolnu. Oba Amerikanca sta šla s prin-

Naročalte in širite „NAR. DNEVNIK“.

Dopisi.

Trbovlje. V nedeljo, dne 12. oktobra ob 8. uri dopoldne se vrši na trgu pred cerkvijo ob vsakem vremenu velik protestni shod za odpravo sedanjega gerentstva iz občinske volitve. Na shod vabi blok združenih strank. Na shodu govorijo zastopniki sedmih strank. Namen shoda je, da se postavi velika občina Trbovlje na zdravo gospodarsko podlago, ki naj zadovolji tukašnje prebivalstvo. Na shodu se bo razpravljalo o občinskem gospodarstvu in občinskih volitvah, ki se naj razpišejo čimprej, da se po šestih letih tujega paševanja napravi v občini mir in red ter se v doglednem času popravi po možnosti vse, kar se je na škodo občanov opustilo in zanemarilo v tej dobi nelegalnega stanja. Višek negospodarskega upravljanja naše občine je dosegel sedanji gerent Fortič, ki si v svoji domišljavosti, izvirajoči iz nerazumljive nam opore gotovih javnih faktorjev in razumljive podpore od strani gotovega kapitala, dovoljuje stvari, ki so pri vsji svoji resnosti včasih naravnost smešne. Ob svojem prihodu na občino je našel gerent Fortič v blaginji težke milijone, ki jih je bilo treba obrniti v dobrobit občanom. Res se je takoj spravil nad nepotrebnimi občinski vodovod, pri čemur je okusil nek čuden med, vsled česar se ga je polastila posebna strast na polju oddaljanja občinskih del. Vsa ta, milijone presegačoka dela, je oddajal popolnoma sam, tako da še danes nihče ne ve, pod kakšnimi pogoji, čeprav mu je kot gerentu poverjeno le vodstvo tekočih poslov. Da so pri teh tajnih pogodbah nastale zanj ugodne in nobel zveze, je znano že vrabcem na naših strehah. Zanimiv je slučaj v Čečah. Tu je pri zadnji povodni naredila Bobenski precej škoda. Raztrgala je kolovoz in povzročila nekaj malih plazov. Prizadevi posestniki so šli gerenta prositi, da naj jim pomaga in spravi pota v prejšnje stanje. Čuteč pod nogami precej toplot, je takoj ugodil tej prošnji in oddal to hlapčevsko delo inž. dr. Kasalu iz Ljubljane. Vprašamo javnost, ali se morajo taka preprosta težaška dela, ki jih razume vsak hlapček, res oddajati ravno inženierju? Po istem čudnem medu dšl tudi gerentov fermam, ki ga je dal te dni na dolgo in široko nalepti po občinskih deskah. Tu se je na račun gospoda Kasala lotil prav vseh trbovjskih posestnikov. Kratkoročno je sklenil z inž. Kasalom dogovor glede oddaje instalacijskih del za napeljavno vodovoda v privatne hiše. Po tej ravnotaki tajni pogodbi z g. Kasalom se morajo za dobo enega leta oddati vsa ta dela firmi Kasal. Seveda je za vsa ta dela predpisal z merno ceno, za kar mu gospod Kasal gotovo ne bo zameril.

PREMOG

Trboveljski Libojski Ormoški

in visoko kalorični

Trobnodolski (spec. za centralne kurjave)

dobavlja po najnižjih cenah

Dom. Cebin

trgovina s premogom

In daleč v džunglo je odmeval oni strašni zmagoslavni klic. Čebljanje malih opic v drevesnih vrhovih je potihnilo, umolknil je svet pisanih ptic in iz dalje je donel tožeh leopardov odgovor in globoko levovo rjenje.

Tarzan je bil zopet stari, ko je vprašujoče premislil malo opičjo gručo pred seboj. Bil je zopet stari Tarzan, ko je stresel z glavo, kakor bi hotel košate svoje lase odstraniti z obraza: stara navada iz davnih dni, ko so mu viseli dolgi črni lasje na rami in so mu včasih celo ovirali prosto gledanje kadar je šlo za življenje in smrt.

Tarzan je vedel, da mora računati s takojšnjim napadom ene od opic. Zdeo se mu je, da je bila posebno dobro raščena in da se edina smatra za sposobno, spustiti se v boj za kraljevsko čast. Spominjal pa se je tudi še od prej, da opice sprejmejo včasih tudi tujca v svoje pleme in da postane ta po kraljevi smrti celo vladar plemena in vrhovna glava stare kraljeve družine.

Če bi jim pa ne hotel slediti, bi se morda splazile proč od njegovega okrožja in se potem med seboj borile za kraljevo čast...

Bilo mu je jasno, da postane lahko njihov kralj, če le hoče; ni se pa odločil, da bi prevzel nebroj nadležnih dolžnosti, ki so bile v zvezi s to častjo. Od tega ne bi imel nobene posebne koristi.

Se mlada in s strašnimi mišicami oborožena opica se mu je bližala bolj in bolj. Iz širokoodprtih ust so se bliskali močni zobje in Tarzan je čul globoko, nejevoljno godrnjanje.

Stal je kakor iz kamna izklesan. Zdelo se je, da mu ne uide niti eden nasprotnikov zgib. Da bi se umaknil za korak? Ali napadel? Oboje bi izzvalo neposreden spopad, si je mislil. Ali? Kaj bi ne mogel tudi na drug način pognati bojaželneža v beg. No, to je vse zaviselo od mlade opice.

Mirno čakanje se mu je torej zdela prava srednja pot. Renčaje bo prišla opica tesno k njemu, kakor je bila pač opičja navada boja. Potem bi se previdno poskušal splaziti za njen hrbet, da bi jo lahko zgrabil za rame. Tako se je tudi zgodilo.

Kaj bi naj bila to posebna kraljevska zvijača, ali pa nenaden domislek zmirom nestalne opičje nature naenkrat in brez svaričnega klica pognal kosmatega kolosa kakor besnega volka nad svojega nasprotnika?

Zverina ga je obkrožala. Tarzan je ni niti sekundo spustil z oči, kajti čeprav je bila še tako mlada, vendar se mu je zdela popolnoma enakovredna ubitemu glavariju. Najbrže bi ga itak nekega dne tudi naskočila. Tarzan je ogledoval forme zverine, ko je stala pred njim, skoro dva metra daljšega telesa od kratkih, krivih nog. Celo v tej poziciji so segale njene velike poraščene roke do tal. In kako dolgi in ostrji so se zdeli zobje! Tarzanu se je zdelo, da se to pleme le malo razlikuje od opic, pri katerih je preživel svojo mladost.

Takoj, ko je Tarzan poprej opazil kosmate človeške opice, ga je spreletelo upanje: Morda so ga pa muhe nepoznane usode pripeljale zopet nazaj k njegovemu staremu plemenu? Toda zdaj, ko si jih je bliže ogledal, se je uveril, da je imel popolnoma druge opice pred seboj.

Neumorno je zverina krožila dalje, trdovratno vztrajala v svoji grozeči pozi in od časa do časa se je zdelo, da hoče napasti. Tarzanu se je zdelo, kakor bi bila oba dva psa, ki sta se prvič srečala. Potem se je domislil, da bi vendarle lahko poskusil, če ima govorica tega opičjega plemena kaj skupnega z jezikom njegovih starih tovarišev. Ogovoril je torej v Keršakovem jeziku svojega nasprotnika.

»Kdo si ti?« je vprašal. »Kdo se drzne napasti opico Tarzana?«

Presenečenje se je zrcalilo v očeh kosmate zverine.

»Akut sem,« se je glasil odgovor.

Kakor je Tarzan slutil: isti priprosti praglasovi, kakor oni njegovega starega plemena, kjer je preživel prvih dvajset let svojega življenja. Vsaka

beseda tako malo razvita, da ni bilo mogoče drugače.

»Akut sem,« je dejala opica. »Molek je mrtev, zdaj sem jaz kralj. Proč s teboj ali pa te ubijem.«

»Videl si, kako lahko sem ubil Molaka,« je odvrnil Tarzan. »Če bi hotel biti kralj, bi se tebi zgodilo ravnotako. Toda opica Tarzan noče vladati Akutovemu plemenu. On hoče le mirno živeti v njegovi deželi. Bodimo prijatelji. Opica Tarzan lahko pomaga vam, vi lahko pomagajte opici Tarzanu.«

»Ti ne moreš ubiti Akuta,« je odgovoril oni. »Nihče ni tako velik kakor Akut. Če bi ti ne ubil Molaka, bi storil to Akut, ker je bil Akut pripravljen polastiti se oblasti.«

Opičji človek je na to odgovoril le z mogočnim naskokom, ker je nasprotnikova pazljivost popustila tekoni tega razgovora.

V hipu je belokožec zgrabil orjaško opico za zapestje in zavrtel, predno se mu je lahko postavila v bran. Takoj se ji je pognal na široka pleča in ga pričel daviti.

In kakor je pustil nekoč Terkopu, da si je izbral med smrtjo in življenjem, tako je ponudil sedaj tudi Akutu, da voli biti ali nebiti. Čutil je namreč, da bi mu ta kot mogočen zaveznik nekoč še lahko koristil. Drugega izhoda ni bilo: Akut kot prijatelj ali pa mrtev, poslan v večnost na isti

Slovito
Kamfor-
kremo

kraljice Marije

za negovanje obraza, nadalje parfume, vsa lasna dela, specializirana: lasne obročke in kile v vseh barvah, priporočila

ALEKS. GJUD ml.

higijeno urejeni moderni dameški česalni salon v Ljubljani, Kongresni trg št. 6.

Odpri: od 1/8. do 12. ure in od 1/2. do 7. ure, ob sobotah do ure 8. zvečer.

način, kakor je videl prej pri svojem, doslej ne premagljivem kralju.

»Na go da?« je siknil Tarzan opici v uho. Isto vprašanje je stavil nekoč Terkopu. V opičjem jeziku je značilo toliko, kakor: Se udaš? (Dalje prihodnjič.)

AVTO VOZI
BREZ BENCINA
KURI Z OGLJEM
ZAHTEVAJ PROSPEKTE
JUGO-HAG
LJUBLJANA
BOHORIČEVA ul. 24. TEL. 560

MERAKL
BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE,
KISTOVE I JAMACNO CISTI FIRNIS NAJBOLJE
KAKVOCE NUDI
MEDIČ-ZANKL
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA
CENTRALA
MARIBOR **NOVI SAD**
PODRUŽNICA SKLADIŠTE
TVORNIC: **LJUBLJANA-MEDVODE**

Zahvala.

V bridki tugi, ki nam je prizadejala neizprosna ločitev od našega preljubega, dobrega očeta, brata, svaka, tasta, gospoda

Adolfa Reicha

so nas tolažili številni izrazi sočustvovanja in spoštovanja do blagega pokojnika.

Ni nam mogoče zadostiti dolžnosti primerne zahvale posameznikom, vsled česar prosimo, da izvolijo tem potom sprejeti zagotovilo naše iskrene hvaležnosti za požrtvovalno zdravniško pomoč, duhovno tolažbo, darovano cvetje, nad vse častno spremstvo na zadnji poti in dokaze sočutja sploh: vse korporacije, društva, zastopstva, odposlanstva in posamezniki.

Žaluljoče rodbine.

Specialist

za gorske čevlje
in jahalne škornje

P. LUKAS,
Ljubljana, Sv. Petra c. 7.

Negovanje nog
kopeljo za
noge Burgit
Kurja očesa odstrani
BURGIT
Izaja okoli 18 let preteklih v
milijonih slučajev.

Najnovejši izum

da se stvari, že obdelani
jedilni stoli, klubske garni-
ture, fotelji, avtomobili itd.,
ki so preoblečeni z usnjem,
lahko nanovo prebarvajo in
pridejo do prvotne barve,
ima trdika

DRAGOTIN PUC
tapetnik v Ljubljani
Kolodvorska ulica 18

Ljubljanska posojilnica

R. Z. Z. O. Z.

v novo preurejenih prostorih v Ljubljani

MESTNI TRG št. 6

obrestuje vloge na hranilne knji-
žke in tekoči račun najugodnejše.

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo, proti poroštvu in proti zastavi.

Telefon številka 9

Telefon številka 9

P. n.

šivilje in gospodinjke opo-
zarjamo, da sopoljet do-
speli

najboljši šivalni stroji
„Gritzner“

v vseh opremljen za ro-
binsko in obrtno rabo. Isto-
tam vseh vrst čevljar-
ski stroji „Adler“ (Flachstet),
cilinder, levorotni in kro-
jaški. Pouk v vezenju ter
krpanju perila in nogavic
(štofanje) brezplačno edi-
no le pri:

JOSIP PETELINC
Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika ob vodi
Popravila sprejemamo

FRANC CERAR,
družba z o. z.

v Domžalah pri Ljubljani
tovarna

slamnikov
in klobukov

zaloga v Celju, Gosposka 4.

Popravila se sprejemajo vsako
sredo v Ljubljani, Prešernova
ul. 5. na dvor, Kovčič & Tršan.

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Ko.,
Jesenice.

Stavbna vodstva:
LJUBLJANA, DOMZALE,
ZAGREB.

Izvršuje privatne in indu-
strijske stavbe, proračune,
načrte, cenitve, posebni
oddelek za arhitekturo.

KUPUJTE pri onih

trgovcih
ki oglašujejo v Narodnem Dnevniku

MALI OGLASI

Elegantna spalnica,
nova, kompletna, jesenova, po-
litirana, se ugodno proda. Na-
slov pove upravo lista.

Izobražena gospodinja
z znanjem slovenskega in nem-
škega jezika, zelo gospodinj-
ska in ljubi otroke, išče mesto upra-
viteljice tajnice.

Ponudbe pod „Vestnamo“
na upravo Narod. Dnevnik v
Mariboru.

Mesečno sobo
nemoblovan v sredini mesta,
eventuelno tudi v predmestju
išče uradnik za takoj. Ponudbe
na upravo lista pod „Miri
dom“.

Sprejme
se več oseb na dobro domačo
hrano.
Naslov pove uprava lista.

Kurje oči
odstranim brez bolečin. Garan-
cija 6 do 7 mesecev. Odstranim
tudi reumatične bolečine. —
Športna, živčna, shvedska ma-
saža. Zalokarjeva ulica 13 prtlj.,
M. P.

Lilipip.
Turški med, pravi Fortuna,
šumeči bonboni na zalogi
samo pri JOSIP VITEK v
Ljubljani, Krekov trg 8.

Samostojna gospodinja
srednje starosti, katere je dobro
izurjena v vseh gospodarskih
delih išče mesto pri samostoj-
nem gospodu. Šla bi tudi za
vzemiteljico otrokom, kateri so
brez matere, ter bi isto vodila
gospodinjstvo. Cenjene ponudbe
na upravo lista pod „Skrb-
na gospodinja“.

Knjigovodja-bilancist
in samostojen korespondent v
slovensčini, srbohrvaščini, nem-
ščini, češčini, italijansčini ter
francoščini, išče primerne službe
za takoj. Ima večletno prakso,
ter je vešč organizator. Ponudbe
na upr. lista pod „Perfekten“.

Modna krojačnica
za gospode in dame KELC,
Maribor, Sodna ul. 5, izdeluje
vsa v to stroko spadajoča dela.

Učiteljica,
(izprašana v Franciji) poučuje
temeljito francoščino, Naslov v
upravi lista.

Stanovanje
s kuhinjo in 2 malimi sobami
ali 1 veliko se išče v Ljubljani
ali okolici. Plača se mesečno do
1500.— K. Cenjene ponudbe na
upr. lista pod „Čimpreje“.

Jesenski površnik
moški in žaketi s telovnikom,
vse dobro ohranjeno se ugodno
proda.
Naslov pove uprava lista.

Mehlovan sobo
z dvema posteljnima, po m.
nosti s posebnim vhom, o-
sredini mesta iščeta 2 gospo-
dični. Ponudbe prosita po
„Miri“ na upravo lista.

Kupi se
dobro ohranjeno žensko kolo
Naslov na upravo lista pod
„Takoj“.

Mesečno sobo
neopremljeno še le mogoče
z souporabo kuhinje v mestu
ali predmestju išče mirna dru-
žina. Ponudbe pod „Zadovolj-
nost“ na upravo lista.

Gobe in fižol
kupi-
Sever & Kom-
Ljubljana,
Wolfova ul. 12.

Gospodinja,
stara 30 let, čedno zunanost,
in neomadeževane preteklosti,
s premoženjem 25.000 Din v
gotovini in lastno opremo se
želi čimprej omočiti, najraje
s trgovcem ali gostilničarjem.
Vdovec ni izključen. Le resne
in neanonimne ponudbe pod
„Sreča“ na upravo lista.

Mehlovan sobo
srednje, iščeta dva boljša go-
spoda. Če le mogoče v mestu.
Ponudbe na upravo lista pod
„Soba“.

Gospodinja
trgovsko izobražena išče mesta
v pisarni, bodisi za knjigovod-
kinjo, kontrolistko ali blagaj-
ničarko. Pripravljen je iti tudi
nekaj mesecev brezplačno. Po-
nudbe na upravo lista pod „Pi-
sarniška moč“.

Naprodaj
je dobro ideja kavarana na novo
renovirana v sredini mesta Ma-
ribor, stanovanje takoj na raz-
pologo. Proda se radi prevzema
drugega dela. Cenjene ponudbe
prosim na kavarana Bristol, Ma-
ribor.

Prevode
iz nemškega, italijanskega, fran-
coskega in srbskega jezika na
slovenski in obratno, vsakovr-
stne korespondenčne sprejme
izurjen korespondent trg. aka-
demik, Cenj. Ponudbe pod „Ne-
tančen“ na upravo lista.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Podružnice:
Maribor Kamnik
Novo mesto Rakek
Slovenjgradec Konjice
Slovenska Bistrica Ptuj

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi)

Kapital in rezerve Din 19.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: TRGOVSKA.

Telefon: 139, 146, 458.

Ekspoziture:

Logatec
Prevalje